

[REDACTED]

MINISTERIE VAN DEFENSIE

Militaire Inlichtingendienst

Postbus 20701
2500 ES 's-Gravenhage

Telefoon 070 - 3 18 81 88
Telefax 070 - 3 18 79 51

Aan:

- Zie verzendlijst

Uw brief	Uw kenmerk	Ons nummer	Datum
		DIS/95/12.13/92	12 januari 1995

Onderwerp: Joegoslavië: recente ontwikkelingen
(nr 02/95)

1. Hierbij doe ik U toekomen een notitie over de recente ontwikkelingen in het voormalige Joegoslavië.
2. Zonder bijlage is deze brief ongerubriceerd.

Hoofd Militaire Inlichtingendienst
voor deze,
Hoofd Afdeling Inlichtingen

[Handwritten signature]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
Kolonel - KLu

Bijlagen één (1)	Bezoekadres Kalvermarkt 28 's-Gravenhage	Doorkiesnummer 070 - 3 18 66 34
----------------------------	---	---

Verzoeken bij beantwoording datum, nummer en onderwerp te vermelden

[REDACTED]

[REDACTED]

VERZENDLIJST behorende bij brief MID nr. DIS/95/12.13/92 d.d. 12 januari 1995

AAN:

Coördinator van de Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten
(Secretaris Generaal Ministerie Algemene Zaken)

Hoofd Binnenlandse Veiligheidsdienst
t.a.v. Dhr. [REDACTED]

Ministerie van Buitenlandse Zaken
t.a.v. plv DGPZ

NL-HPMV NAVO-Brussel

IMS/INT DIV, t.a.v. kol [REDACTED] d.t.v. HPMV

INTERN:

HMID
HACIV t.a.v. BCI
HAI
HMA
CIC
Archief

Bijlagen
één (1)

Bezoekadres
Kalvermarkt 28
's-Gravenhage

Doorkiesnummer
070 - 3 18 66 34

Verzoeken bij beantwoording datum, nummer en onderwerp te vermelden

[REDACTED]

MINISTERIE VAN DEFENSIE
MILITAIRE INLICHTINGDIENST/CO

ONTWIKKELINGEN IN DE VOORMALIGE JOEGOSLAVISCHE FEDERATIE

02/95

(Afgesloten 121400 JAN 1995)

Bosnië-Herzegovina

Ondanks het bestand dat sinds 1 januari van kracht is, blijft op een aantal plaatsen in Bosnië-Herzegovina sprake van gewapende incidenten. Serviërs en Moslims hebben elkaar van bestandschendingen beschuldigd. De zwaarste incidenten lijken te hebben plaatsgevonden in de westelijke enclave rond Bihac. Zoals bekend leveren daar Bosnisch- en Kroatisch-Servische troepen, alsmede eenheden van het voormalige Bosnische presidiumlid Abdic, strijd tegen Bosnische regeringseenheden. Zoals bekend hebben in ieder geval de Kroatische Serviërs zich niet bij het bestand aangesloten en ontkennen zij dat hun eenheden betrokken zijn bij de strijd rond Bihac. Ook Abdic is geen partij bij het bestand, al zou hij hebben verklaard zich aan de bestandsbepalingen te willen houden.

De Bosnische president Izetbegovic heeft verklaard niet te zullen toestaan dat de Serviërs van het bestand misbruik maken om hun greep op Bihac te verstevigen. De afgelopen weken hebben Bosnische functionarissen herhaaldelijk gezinspeeld op een hervatting van de strijd in Bosnië-Herzegovina, omdat zij vrezen dat het bestand de status quo zal bestendigen, waardoor het hen onmogelijk zal worden de Servische veroveringen terug te draaien. Tegen deze achtergrond moet worden betwijfeld of het bestand de vier maanden waarvoor het is afgesloten, zal kunnen standhouden.

De afgelopen weken is een aantal Bosnische (Moslim-)mannen uit de omgeving van Tuzla opgenomen in de Bosnische strijdkrachten. Naar verluidt hoopt het Bosnische gezag uit deze regio 5000 nieuwe militairen te recruteren. Deze melding wijst erop dat de Bosnische autoriteiten zich blijven voorbereiden op nieuwe militaire operaties. Gezien de nabijheid van Tuzla bij omstreken gebieden als de Posavina-corridor en het Ozren-gebergte is denkbaar dat de voorziene operaties zich daar zouden voordoen.

Woordvoerders van de VN hebben naar verluidt melding gemaakt van aanwezigheid van "Joegoslavië" militairen in de omgeving van Bihac. Leden van de "Rode Baretten" (speciale eenheden) zouden leiding geven aan eenheden van de Kroatisch-Servische strijdkrachten in de enclave en aan die van Abdic. Tot op heden heeft "Joegoslavië" volgehouden dat het niet direct betrokken is bij de strijd in

Bosnië-Herzegovina. Een dergelijke betrokkenheid zou de kansen op verdere verlichting van de sancties tegen "Joegoslavië" verkleinen. Aangezien dit een van de belangrijkste doelstellingen van de "Joegoslavische" regering vormt, wordt vooralsnog aangenomen dat de betreffende "Rode Baretten", indien hun aanwezigheid in Bosnië-Herzegovina bevestigd wordt, niet onder direct bevel van Belgrado staan. Denkbaar is dat het hier "Joegoslavische" militairen betreft die zich op persoonlijke titel hebben aangesloten bij de Serviërs uit de Krajina (de "Servische Republiek" in Kroatië).

De bevelhebber van het Bosnische 7e Korps, dat is gelegerd in de omgeving Turbe/Gornji Vakuf, heeft UNPROFOR laten weten dat hij niet zal instemmen met helikoptervluchten boven het door hem verdedigde gebied, tenzij daarvoor vooraf toestemming is verleend. Hij dreigde met wapengeweld tegen eventuele ongeautoriseerde vluchten. Het is voorzover bekend de eerste maal dat Bosnische eenheden met geweld tegen VN-vluchten dreigen. De afgelopen dagen is onderhandeld over toezicht op naleving van de wapenstilstandsakkoorden, onder meer uit te voeren door VN-helikopters met een gemengde Moslim-Servische bezetting. Wellicht is de betreffende commandant bevreesd dat de Serviërs door dergelijke vluchten details te weten komen over de posities van het Zevende Korps.

De Bosnische Kroaten hebben de door hen gedomineerde gebieden vorige week afgekoppeld van het Bosnische telefoonnetwerk en in die gebieden een onafhankelijk netwerk in gebruik genomen. Dit systeem, dat zijn centrum heeft in Mostar en vandaar een verbinding moet gaan vormen met alle Bosnisch-Kroatische steden, werd in gebruik genomen door de Bosnisch-Kroatische premier Prlic, die tevens vice-president is van de Moslim-Kroatische Federatie. Deze melding onderstreept eens te meer dat de Bosnische Kroaten, hoewel zij zijn overeengekomen een Federatie te vormen met de Moslims, in feite de invloed van die Moslims op de "Kroatische" gebieden willen terugdringen. Zo maken zij ook gebruik van de Kroatische Kuna als betaalmiddel, in plaats van de Bosnische dinar. Zoals Prlic zelf al aangaf, leidt dit Kroatische optreden tot aanzienlijke wrijving met de Moslims.

Uit kringen van het Kroatische ministerie van Defensie is bekend geworden dat bij de strijd rond de Bosnische stad Kupres, die in oktober jl is veroverd door Kroaten en Moslims, vrijwel geen Bosnisch-Kroatische eenheden (HVO), maar hoofdzakelijk Kroatische reguliere eenheden (HV) betrokken zijn geweest. De Kroatische president Tudjman heeft hiertoe persoonlijk opdracht gegeven, omdat de HVO met discipline-problemen kampte en niet bereid was tot samenwerking met de Moslims. Aanleiding tot de opdracht van Tudjman was het feit dat de Moslims, met wie in die periode besprekingen gaande waren over intensivering van de onderlinge samenwerking, bedreigd hadden Kupres, een Servische stad die echter voor de oorlog een aanzienlijke Kroatische minderheid telde, desnoods zonder Kroatische assistentie op de Serviërs te veroveren.

Volgens deze meldingen zijn de troepen die bij Kupres zijn ingezet, vervolgens overgebracht naar Livno. De inzet daar zou met name bedoeld zijn om de druk op Bihac te verlichten. Een nevenoverweging zou echter zijn geweest dat daardoor een eventuele aanval op Knin (UNPA-zuid) wordt vergemak-

Servië/Montenegro

De Zweedse generaal Pellnas, die aan het hoofd staat van de ICFY-missie die toeziet op de naleving van de "Joegoslavische" boycotmaatregelen tegen de Bosnische Serviërs, heeft verklaard dat de "Joegoslavische" regering oprechte pogingen doet om deze maatregelen uit te voeren. Op grond van dit rapport kan de Veiligheidsraad besluiten de verzachting van de sancties tegen "Joegoslavië", die in beginsel tot 13 januari geldig was, te continueren. Zoals gesteld had de "Joegoslavische" regering besloten tot deze boycot omdat de Bosnische Serviërs weigerden de voorstellen van de internationale Contactgroep voor een territoriale verdeling van Bosnië-Herzegovina te aanvaarden. De "Joegoslavische" regering poogt hen echter met de boycotmaatregelen alsnog daartoe te bewegen, in de hoop daardoor een economisch zinvolle verlichting van de internationale sancties te bewerkstelligen. Vooralsnog zijn er echter geen aanwijzingen dat de Veiligheidsraad tot dit laatste bereid is, terwijl de Bosnische Serviërs nog steeds vasthouden aan hun afwijzing van de voorstellen van de Contactgroep.

publiceert regelmatig analyses over de economische situatie in "Joegoslavië" en met name de effecten van de internationale sancties tegen dat land. In het meest recente rapport wordt ook ingegaan op de gevolgen die deze sancties hebben voor de overige "Servische" gebieden in het voormalige Joegoslavië. In dit rapport wordt geconcludeerd dat sinds enige maanden weer sprake is van groeiende inflatie in "Joegoslavië". Een aantal artikelen verdwijnt uit de winkels, vermoedelijk om op de zwarte markt te worden verhandeld. Deze ontwikkeling geeft aan dat het vertrouwen van de bevolking in het economische herstelprogramma van begin 1994 van de gouverneur van de "Joegoslavische" centrale bank, Avramovic, begint te verminderen. Slechts de prijs van brandstof, dat als gevolg van smokkel in ruime mate beschikbaar is, is nauwelijks gestegen. Dit laatste onderstreept overigens het geringe succes van het internationale embargo tegen "Joegoslavië" op dit punt.

Volgens de betreffende studie is de inflatie vooral het gevolg van het feit dat Avramovic enkele maanden lang heeft geprobeerd de industriële produktie te stimuleren door toe te staan dat banken op commerciële basis leningen verstrekten aan bedrijven. In de praktijk is echter gebleken dat de betreffende kredieten meestal gebruikt zijn voor het betalen van achterstallige salarissen en als zodanig de hoeveelheid geld in omloop hebben verhoogd, zonder een stimulans voor de produktie te geven. Inmiddels heeft Avramovic maatregelen genomen om de geldhoeveelheid te verminderen. Onzeker is echter of met deze maatregelen het vertrouwen van de consument in de economie kan worden hersteld. Een van de belangrijkste problemen die een structureel herstel in de weg staan, is dat de "Joegoslavische" centrale bank vrijwel niet meer beschikt over harde valuta.

In de Bosnisch-Servische gebieden, die naast de internationale sancties tegen "Joegoslavië" ook nog te kampen hebben met de eerder genoemde "Joegoslavische" boycotmaatregelen, zijn de prijzen voor levensmiddelen sinds oktober jl. met gemiddeld 40-50% gestegen. Ook daar is sprake van schaarsten, zelfs van voedingsmiddelen die lokaal worden geproduceerd. De tekorten betreffen met name ook

geld, omdat deze gebieden de "Joegoslavische" dinar gebruiken. Toch is er volgens de betreffende studie geen reden om aan te nemen dat de Bosnische Serviërs zich op korte termijn door de slechts economische situatie gedwongen zullen zien om zich méér compromisbereid op te stellen.

De schaarsten lijken nog groter in de Kroatisch-Servische gebieden, die volledig afhankelijk zijn van aanvoer vanuit Bosnië-Herzegovina. De prijzen voor eerste levensbehoeften zijn daar de afgelopen maanden meer dan verdubbeld. Een liter benzine, die in "Joegoslavië" ruim 2 DM kost en in de Bosnisch-Servische gebieden 3½, wordt in UNPA-zuid verhandeld voor prijzen van meer dan 8 DM. Toch concludeert de betreffende NAVO-studie dat er geen aanwijzingen zijn voor grote "economische ellende" in de Krajina.

Conclusie/voorzicht

Er blijft sprake van gewapende conflicten in Bosnië-Herzegovina. Er is vooralsnog geen reden om aan te nemen dat het bestand dat op 1 januari is ingegaan, gedurende de vier maanden waarvoor het geldig is zal worden nageleefd.

De VN heeft melding gemaakt van de aanwezigheid van "Joegoslavische" militairen bij Bihac. Aangezien een militaire interventie in Bosnië-Herzegovina voor de "Joegoslavische" regering ongewenste gevolgen kan hebben, wordt aangenomen dat het vrijwilligers betreft die niet onder direct bevel van Belgrado staan.

Uit recente aanwijzingen blijkt dat de Kroatische militaire betrokkenheid bij de strijd in Bosnië-Herzegovina niet is begonnen bij de strijd van medio december rond Livno, maar reeds is begonnen bij de verovering van Kupres enkele weken voordien.

Er zijn geen redenen om aan te nemen dat de Bosnische Serviërs zich door de grote prijsstijgingen voor levensmiddelen en de heersende schaarste in de Bosnisch-Servische gebieden gedwongen zullen zien zich in het politieke overleg méér compromisbereid op te stellen.

De Kroatische regering heeft opnieuw bedreigd het mandaat van UNPROFOR op korte termijn op te heffen. Hoewel denkbaar is dat het opnieuw een Kroatische poging betreft om de VN aan te zetten uitvoering te geven aan het vredesplan voor Kroatië, is ook niet uitgesloten dat de Kroatische regering deze keer daadwerkelijk gehoor heeft gegeven aan de roep uit militaire kringen om het streven naar een politieke oplossing voor het Krajina-conflict conform het VN-vredesplan op te geven en te kiezen voor een gewapend optreden tegen de Krajina.